

Bulletin 2000, 1 De niet-belastbaarheid van een schade-uitkering wegens verlies van arbeidsvermogen (Bewerkt door Mr. H.C. Voers, AMEV Schadeverzekeri
Bulletin 2000, 1 PIV-Commissie Opleidingen (Bewerkt door Mevr. mr. R.J.S. Ansenk, Stichting PIV)
Bulletin 2000, 1 Het project Personenschade en Standaardtijden Huishoudelijk Werk (PSHW) (1) (Bewerkt door Mr. F.Th. Kremer, Stichting PIV)
Bulletin 2000, 1 Ernstig letsel bij jonge kinderen (Bewerkt door J.J. van Leeuwen, Goudse)
Bulletin 2000, 1 Over onze sites (Bewerkt door Mevr. mr. R.J.S. Ansenk, PIV)
Bulletin 2000, 1 Tijd heelt alle wonden? (Bewerkt door Mr. A.J. Schoonen, Achmea Personenschade)
Bulletin 2000, 1 Studiedag Kerckebosch Proportionele aansprakelijkheid (Bewerkt door Mr. S. Grolleman, Aegon)
Bulletin 2000, 1 Actualiteiten (Bewerkt door Mr. F.Th. Kremer, Stichting PIV)
Bulletin 2000, 1 Agenda

Bulletin 2000, 1 De niet-belastbaarheid van een schade-uitkering wegens verlies van arbeidsvermogen (Bewerkt door Mr. H.C. Voers, AMEV Schadeverzekeri

Algemeen

Een schade-uitkering wegens verlies van arbeidsvermogen beoogt de gelaedeerde financieel in dezelfde positie te brengen als waarin hij zonder ongeval zou hebben verkeerd. Zonder ongeval zou hij zijn arbeidsvermogen als loontrekkende hebben kunnen inzetten in een dienstbetrekking of als zelfstandige in zijn onderneming. In de situatie zonder ongeval zou de gelaedeerde daaruit netto-inkomsten hebben genoten. Netto wil zeggen na aftrek van loon- c.q. inkomstenbelasting en premies. Als de gelaedeerde in de situatie na ongeval uit de ontvangen schade-uitkering eenzelfde netto-inkomen geniet als hij in de situatie zonder ongeval door aanwending van het verloren gegane arbeidsvermogen in een dienstbetrekking of als zelfstandige in zijn onderneming zou hebben kunnen verwerven, bevindt hij zich financieel in eenzelfde situatie.

Arbeidsvermogen

De waarde van iemands arbeidsvermogen wordt bij het ontbreken van een betere maatstaf in de regel vastgesteld aan de hand van het inkomen (loon; winst uit onderneming) dat door aanwending van het arbeidsvermogen gedurende een aantal jaren is genoten resp. in de toekomst zou zijn verworven. Dit betekent echter geenszins dat een schade-uitkering een vergoeding vormt voor gederfd of te derven loon c.q. winst. Het loon of de winst vormt ter zake slechts een rekeneenheid - één van de vele, zoals looptijd, inflatie, sterftkans, trendcijfers enz. - om de waarde van het verloren gegane arbeidsvermogen te kwantificeren.

Onderscheid

Er dient dus een duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds het vermogen tot het presteren van arbeid en anderzijds het inkomen dat via het arbeidsvermogen daadwerkelijk is genoten uit een fiscale bron (dienstbetrekking, onderneming) waarin het arbeidsvermogen wordt ingezet.

Bij een vergoeding wegens verloren gegaan vermogen tot het presteren van arbeid ontbreekt een causaal verband met enige bron van inkomen (dienstbetrekking, onderneming), zodat een dergelijke vergoeding onbelast is. Ook uit de fiscale jurisprudentie blijkt dat een vergoeding wegens verloren gegaan vermogen tot het presteren van arbeid onbelast is.

Rechtspraak

De fiscale rechter (in eerste instantie is dat de Belastingkamer van het Gerechtshof) ziet zich bij een geschil geplaatst voor de beantwoording van de vraag of er causaal verband is tussen de schade-uitkering en de bron dan wel of er sprake is van een schade-uitkering wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid. Deze vraag kan al naar gelang de feiten en omstandigheden van het geval en de interpretatie daarvan tot een verschillend oordeel leiden. Illustratief in dit verband zijn een uitspraak van het Hof te Leeuwarden van 12 januari 1996, Vakstudie-Nieuws Bld. 2799-2802, en een uitspraak van het Hof te 's-Gravenhage van 31 januari 1996, Vakstudie-Nieuws Bld. 1618-1620, Verkeersrecht 1996, 113.

In beide zaken betrof het een ondernemer, die ten gevolge van een verkeersongeval blijvend arbeidsongeschikt is geworden. Het Hof Leeuwarden heeft beslist dat er sprake is van een causaal verband tussen de schade-uitkering en de onderneming als fiscale bron. Het hof heeft de volgende argumenten voor dit oordeel aangevoerd : een rapport van een accountantskantoor dat een berekening heeft gemaakt van de schade; een Audaletrapport; rapporten van medisch specialisten; GMD-rapporten; een interne notitie van de aansprakelijkheidsverzekeraar waarin wordt gesproken over 'inkomensderving' en een brief van de gelaedeerde aan de aansprakelijkheidsverzekeraar, waarin deze de winstcijfers van zijn onderneming vermeldt. Het Haagse hof komt tot een ander oordeel. Dit hof vindt dat er geen causaal verband is tussen de schade-uitkering en de bron 'onderneming', maar dat de uitkering moet worden aangemerkt als uitkering ter zake van schade wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid. Het Haagse hof grondt haar oordeel op de volgende argumenten: de medische en arbeidskundige rapporten en de rapporten van Bureau Pals.

De vraag, die in de vorige alinea is behandeld, heeft recentelijk nog gespeeld voor de Belastingkamer van het Hof Amsterdam (Hof Amsterdam MIll van 20 januari 1999, rolnr. 98/407). De gelaedeerde was eigenaar van een voegbedrijf. Tijdens werkzaamheden heeft hij een steen op het hoofd gekregen en is van de steiger gevallen. Door de gevolgen van het ongeval is hij volledig arbeidsongeschikt geworden. De aansprakelijkheidsverzekeraar heeft een schade-uitkering gedaan. Het hof heeft overwogen, dat de uitkering wegens verlies van arbeidsvermogen niet aan een bron (onderneming) valt toe te rekenen. Volgens het hof vindt de uitkering niet zozeer haar grond in de onderneming, dat zij als voordeel uit onderneming is aan te merken. De belastinginspecteur heeft niet aannemelijk gemaakt dat geen aansprakelijkheid zou ontstaan als het ongeval niet tijdens werkzaamheden, maar onder privé-omstandigheden - als passant - zou zijn voorgevallen. De omstandigheid, dat de gelaedeerde zich in het kader van zijn ondernemersactiviteiten en bevoegd bevond op de plaats van het ongeval, doet volgens het hof dus niet ter zake.

Verder overweegt het hof dat aan dit oordeel niet af doet dat voor de berekening van de schade mede is uitgegaan van de financiële gegevens van de onderneming. Het hof voegt hier aan toe dat, als sprake is van verlies van arbeidsvermogen en dat verlies cijfermatig moet worden uitgedrukt, dergelijke gegevens daartoe nu eenmaal nuttig materiaal verschaffen.

Art. 31, lid 1, Wet IB

Een complicerende factor wordt gevormd door art. 31, lid 1, Wet IB. Dit artikel bepaalt dat tot de inkomsten behoort mede hetgeen genoten wordt ter vervanging van te derven of gedeerde inkomsten. Dit artikel spreekt over inkomsten, waarmee bedoeld worden inkomsten uit arbeid en uit vermogen, maar niet winst uit onderneming. Art. 31, lid 1, Wet IB geeft een uitbreiding aan het inkomensbegrip echter alleen, indien en voor zover inkomsten zouden zijn genoten uit arbeid of uit vermogen.

Wanneer beide partijen (de aansprakelijkheidsverzekeraar en de gelaedeerde) bij de regeling van de schade beoogd hebben een regeling te treffen van de schade wegens het aangetaste vermogen tot het presteren van arbeid, komt art. 31, lid 1, Wet IB niet in beeld en blijven de gevolgen van dat artikel (belastbaarheid van de schade-uitkering) uit.

Rechtspraak

In de fiscale jurisprudentie is deze problematiek een aantal malen aan de orde gekomen. De fiscale rechter moest een antwoord geven op de vraag of beide partijen beoogd hebben een regeling te treffen voor schade wegens het aangetaste vermogen tot het presteren van arbeid, dan wel of er

sprake is van een schade-uitkering, die aangemerkt kan worden als inkomsten, die worden genoten ter vervanging van te derven of gedeerde inkomsten uit arbeid (als bedoeld in art.31, lid 1, Wet IB).

Deze problematiek heeft onlangs gespeeld voor de Belastingkamer van het Gerechtshof te Arnhem (arrest van 28 oktober 1999, rolnr. 96/1417). Het betrof een schade-uitkering ten gevolge van een arbeidsongeval, waardoor een werknemer blijvend arbeidsongeschikt is geraakt. Het hof is vooral door de inhoud van de brieven van de advocaat aan de aansprakelijkheidsverzekeraar (verwezen wordt met name naar de wijze waarop de advocaat de inkomensschade heeft gespecificeerd) tot het oordeel gekomen, dat sprake is van een aan de gelaedeerde toegekende vergoeding ter zake van de dienstbetrekking, welke vergoeding dient ter vervanging van gedeerde en te derven inkomsten als bedoeld in art. 31, lid 1, Wet IB.

Tegen de uitspraak van de Belastingkamer van het Gerechtshof te Arnhem is beroep in cassatie ingesteld.

SLOTBESCHOUWING en CONCLUSIES

Tot welke conclusies leidt vorenstaande?

Uitgangspunt is en blijft dat een schade-uitkering wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid onbelast is.

Als de schade-uitkering ter zake van een ongeval (verkeersongeval of arbeidsongeval) is verstrekt aan de ondernemer, zal bij een geschil de fiscale rechter aan de hand van feiten en omstandigheden nagaan of er causaal verband is tussen die uitkering en de bron (de onderneming) dan wel of de schade-uitkering kan worden aangemerkt als een vergoeding wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid.

Als de schade-uitkering ter zake van een verkeersongeval is verstrekt aan een loontrekkende, zal bij een geschil de fiscale rechter aan de hand van feiten en omstandigheden nagaan of er causaal verband is tussen die uitkering en de bron (de dienstbetrekking) dan wel of de schade-uitkering kan worden aangemerkt als een vergoeding wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid. Een complicatie wordt gevormd door art. 31, lid 1, Wet IB. Zodra de uitkering kan worden aangemerkt als inkomsten, die worden genoten ter vervanging van te derven of gedeerde inkomsten in de zin van art.31, lid 1, Wet IB, zal de rechter tot belastbaarheid besluiten. Wil er sprake zijn van een onbelaste uitkering, dan zal uit de dossiers van beide partijen (gelaedeerde en aansprakelijkheidsverzekeraar) moeten blijken, dat beide partijen beoogd hebben schade wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid te regelen.

Als de schade-uitkering ter zake van een arbeidsongeval is verstrekt aan de getroffen werknemer, geldt hetgeen de Hoge Raad heeft beslist in 1983 (arrest Hoge Raad van 29 juni 1983, BNB 1984/2). In dit arrest heeft de Hoge Raad beslist, dat schadevergoedingen 'behoudens bijzondere omstandigheden' niet zozeer hun grond vinden in de dienstbetrekking dat zij als daaruit genoten moeten worden aangemerkt. De vraag is wat moet worden verstaan onder 'behoudens bijzondere omstandigheden'. In zijn arrest heeft de Hoge Raad een tipje van de sluier opgelicht door aan het vereiste 'behoudens bijzondere omstandigheden' ter verduidelijking toe te voegen 'zoals bepaalde afspraken in de arbeidsovereenkomst'.

Vermeldenswaard is de aanschrijving van de staatssecretaris bij het eerder vermelde arrest van het Hof te Amsterdam van 20 januari 1999, waarin de staatssecretaris geen grond ziet voor cassatie, omdat het arrest aansluit bij het arrest van de Hoge Raad van 29 juni 1983.

In de hierboven vermelde uitspraak van het Hof te Arnhem van 28 oktober 1999 heeft het hof causaal verband tussen de schade-uitkering en de dienstbetrekking aangenomen (het hof heeft hiermede dus ook inhoud gegeven aan het vereiste van de Hoge Raad) op 3 gronden:

1. Het ongeval en de schade hebben niemand anders dan de werknemer in kwestie kunnen overkomen.

2. De dienstbetrekking impliceerde het verrichten van werkzaamheden met een gevaarlijk karakter.
3. De vergoeding heeft mede betrekking op promotieschade.

De eerste grond is m.i. niet, althans niet voldoende, aannemelijk gemaakt door de belastinginspecteur en de tweede en derde grond lijken mij niet relevant. In ieder geval vallen geen van de gronden m.i. onder het vereiste 'behoudens bijzondere omstandigheden', dat de Hoge Raad in 1983 heeft gesteld. Zoals eerder vermeld, is tegen dit Hofarrest beroep in cassatie ingesteld.

Ook bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid kan een schade-uitkering onbelast blijven. Er is immers theoretisch geen verschil tussen tijdelijk en blijvend verlies van arbeidsvermogen. Bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid is de positie van de aansprakelijkheidsverzekeraar, die een zogenaamde belastinggarantie heeft afgegeven, echter lastiger. Dit geldt zeker voor schadezaken waarbij betrokken is een ondernemer, die ten gevolge van een ongeval arbeidsongeschikt is geworden en deze ongeschiktheid van tijdelijke duur is. Het is niet eenvoudig in een dergelijk geval causaal verband tussen de schade-uitkering en de bron (de onderneming) met heldere argumenten te betwisten.

Dossieradviezen

Vermijdt in uw correspondentie, notities en rapporten de termen 'inkomstenderving' en 'gederfd inkomen'. Probeer zoveel mogelijk te bereiken dat deze termen ook door belangenbehartigers niet worden gebruikt.

Richt uw dossier van het begin af zodanig in, dat duidelijk is, dat concrete inkomens- en bedrijfsgegevens slechts zijn gebruikt als hulpmiddel of rekeneenheid bij de waardering van de hoogte van de schade wegens het aangetast vermogen tot het presteren van arbeid. Probeer te bereiken dat ook de belangenbehartiger daarmee rekening houdt bij de inrichting van zijn dossier.

Wanneer het gaat om de regeling van de schade van een ondernemer, leg de problematiek dan op duidelijke en heldere wijze uit niet alleen aan de ondernemer/gelaedeerde, maar ook aan zijn boekhouder. U voorkomt daarmee dat een uitkering ter zake van schade wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid in de bedrijfsadministratie wordt verwerkt, met alle gevolgen van dien.

Betalingen ter zake van schade wegens aangetast vermogen tot het presteren van arbeid van een zelfstandige moeten worden gedaan op privé-rekeningen en niet op bedrijfsrekeningen.

Formuleer een belastinggarantie zo zorgvuldig mogelijk. Geef duidelijk aan waarop de garantie betrekking heeft en waarop niet.

print pagina.

Bulletin 2000, 1 PIV-Commissie Opleidingen (Bewerkt door Mevr. mr. R.J.S. Ansenk, Stichting PIV)

Een schadebehandelaar dient, om zijn spilfunctie adequaat te kunnen vervullen, te beschikken over de noodzakelijke kennis en vaardigheden met betrekking tot alle aspecten van het schaderegelingsproces.

Op dit moment is er onvoldoende zicht op het bestaande aanbod van opleidingen op het gebied van personenschade, de kwaliteit hiervan en de vraag of die opleidingen wel aansluiten op de behoefte van de verzekeraars dienaangaande.

Teneinde hier zicht op te krijgen werd begin 1999 de PIV-projectgroep Opleidingen in het leven geroepen, bestaande uit de heren Keij (Abz Nederland bv, voorheen werkzaam bij Delta Lloyd) en Ornée (Achmea Personenschade, vanaf 1 januari 2000 werkzaam bij Cunningham Boschman) en mevrouw Ansenk (Stichting PIV). De projectgroep kreeg als taak een raamwerk voor een opleidingsprogramma te formuleren op 3 niveaus:

beginnende schadebehandelaars;

gevorderde schadebehandelaars;

en specialisten.

Daarnaast diende de projectgroep een beoordeling te geven op welke wijze het beste uitvoering zou kunnen worden gegeven aan de opleidingsbehoefte.

De projectgroep heeft een aantal verzekeraars geïnterviewd over hun eisen, aanbod en behoefte aan opleidingen. Verder is geformuleerd over welke kennis en vaardigheden een schadebehandelaar c.q. -regelaar op een bepaald niveau dient te beschikken en zijn de opleidingsniveaus van de schadebehandelaars beschreven.

Samen vormde dit het eindrapport van de projectgroep.

Begin september 1999 heeft de Raad van Advies van het PIV de eindrapportage van de projectgroep Opleidingen goedgekeurd.

De projectgroep werd aangevuld met een aantal personen en kreeg een permanent karakter in de vorm van de Commissie Opleidingen, bestaande uit de dames Eichenwald (Delta Lloyd) en Ansenk (PIV) en de heren Bohnen (ABN/AMRO, voorzitter), Van Bommel (Goudse), Daniëls (Royal), Kramer (Sterpolis), Kremer (PIV), Misana (adviseur PIV), Ornée (Achmea Personenschade, vanaf 1 januari 2000 werkzaam bij Cunningham Boschman) en Schouten (AMEV).

De Commissie Opleidingen heeft de opdracht een cursus voor gevorderde schadebehandelaars op te zetten voor zowel de binnen- als de buitendienst en op zowel vaardigheids- als kennisgebied en is verdeeld in twee subcommissies: 'Kennis' en 'Vaardigheden'.

Teneinde een cursus op te kunnen zetten dienen de subcommissies te inventariseren welke opleidingen reeds bestaan, te formuleren over welke kennis/vaardigheden een schadebehandelaar/-regelaar dient te beschikken en uiteen te zetten welke resultaten van hen worden verwacht.

Pas na de inventarisatie kan worden vastgesteld wanneer de cursus precies zal aanvangen en wat deze precies zal inhouden.

In 2001 hoopt de Commissie Opleidingen u in ieder geval een cursus voor gevorderde schadebehandelaars te kunnen aanbieden. Wij houden u op de hoogte!

print pagina.

Bulletin 2000, 1 Het project Personenschade en Standaardtijden Huishoudelijk Werk (PSHW) (1) (Bewerkt door Mr. F.Th. Kremer, Stichting PIV)

(*1)

Aanleiding

Het vaststellen van de schade, die ontstaat wanneer iemand als gevolg van een ongeval niet meer in staat is om in de privé-situatie huishoudelijk werk te verrichten, is in de praktijk lastig. Door het informele en veelal onbetaalde karakter van huishoudelijk werk is het niet eenvoudig om de mate van arbeidsongeschiktheid in uren en vervolgens in geld uit te drukken.

Met dit gegeven is op 1 januari 1999 het PSHW-project van start gegaan, dat wordt uitgevoerd door de sectie Huishoudstudies en het Instituut voor Milieu- en Agritechniek (IMAG) van Wageningen Universiteit en Researchcentrum. De sectie Huishoudstudies ontwikkelt de dataset en het IMAG is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de software. De doelstelling van dit project is het ontwikkelen van een gebruikersvriendelijk computerprogramma, dat kan dienen als betrouwbaar hulpmiddel bij het vaststellen van letselschade met betrekking tot huishoudelijk werk. In het programma wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de actuele variatie in huishoudenstypen, alsmede met de variatie in de uitvoering van verschillende categorieën van huishoudelijk werk. Inmiddels zijn de gegevens verzameld. Deze worden de komende maanden uitgewerkt en getest. De planning is dat het project in juni 2000 wordt afgerond. Het computerprogramma zal daarna op de markt worden gebracht.

In een serie van drie artikelen wordt achtereenvolgens ingegaan op de uitgangspunten van het project, de methoden van dataverzameling en de opzet en systematiek van het computerprogramma.

Uitgangspunten dataset standaardtijden huishoudelijk werk

Schade vergoeden op basis van de oude situatie

Schade wordt vergoed op basis van de oude situatie zonder ongeval. Dat wil zeggen dat er na het ongeval een zodanige uitkering gedaan dient te worden, dat daardoor de oude situatie zo goed mogelijk kan worden benaderd. Zoals gebruikelijk in de Economie van het huishouden wordt hier uitgegaan van de gedachte, dat in ieder huishouden een productieproces plaatsvindt met als eindproduct een voor dat huishouden kenmerkend pakket van goederen en diensten en als input arbeidskracht/tijd, grondstoffen, energie, apparaten, etc. Ten gevolge van door letsel verloren gegane arbeidskracht zal een deel van dit productieproces niet meer kunnen plaatsvinden. De verzekeraar dient een zodanige uitkering te doen, dat na het ongeval het oorspronkelijke pakket van goederen en diensten zo goed mogelijk wordt gecontinueerd. Of dat nu gebeurt middels de aanschaf van apparaten en/of middels uitbesteding van taken of door het gebruik maken van kant-en-klaar producten is hierbij niet relevant.

Tijd als rekeneenheid

De eindresultaten, die in een huishouden geproduceerd werden voordat het letsel werd opgelopen, kunnen omschreven worden in termen van output, zoals een schoon en opgeruimd huis, schoon wasgoed, opgemaakte bedden en een klaargemaakte maaltijd. Deze aldus geformuleerde resultaten van het huishoudelijke productieproces zijn echter van een verschillende aard en bovendien zeer omvangrijk, zodat het moeilijk is hier een waarde aan toe te kennen. Het is daarom gebruikelijk om voor de waardeberekening van het huishoudelijke productieproces niet de output, maar de input in termen van de aan dit proces bestede tijd te nemen.

Tijdsbesteding van huishoudens i.p.v. tijdsbesteding van een professionele huishoudelijke hulp

Er zijn in grote lijnen twee mogelijkheden om een dataset van tijdsbestedingsgegevens, zoals hiervoor bedoeld, te genereren. Ten eerste kan men uitgaan van tijdsbestedingsgegevens van huishoudens van verschillende samenstelling, woonvorm, etc. Een tweede mogelijkheid is om uit te gaan van de tijd die een professionele huishoudelijke hulp besteedt aan huishoudelijke activiteiten. In het kader van het project PSHW is gekozen voor de eerste methode.

Verschillende overwegingen hebben hierbij een rol gespeeld:

Variatie in omvang: Er is sprake van grote variatie in de omvang van de huishoudelijke productie. Sommige mensen brengen veel spullen naar de stomerij, hebben veel betaalde hulp in de huishouding en gaan vaak uit eten. Anderen doen juist weer veel zelf. In het ene huishouden worden iedere week de kamers grondig gestoft en gezogen, terwijl men in een ander huishouden tevreden is als het er een beetje opgeruimd uit ziet.

Kortom: huishoudelijk werk is niet op te vatten als een standaard pakket van goederen en diensten. Omdat we deze patronen niet kennen, moet inzicht worden verkregen in de variatie in huishoudelijke productie en de patronen hierin.

Variatie in taakverdeling: Er is sprake van een toenemende variatie in taakverdeling van huishoudelijke activiteiten binnen een huishouden. Er wordt steeds meer afgeweken van het standaardpatroon, waarbij de vrouw alle huishoudelijke activiteiten voor haar rekening neemt. Ook hierin dient inzicht te worden verkregen.

Variatie in werkmethoden: Er is geen sprake van standaard werkmethoden in de huishouding. Ieder huishouden houdt er zijn eigen gewoontes en praktijken op na. Ook professionele huishoudelijke hulpen in privé-huishoudens hebben verschillende werkmethoden. Bovendien zijn ook zij gebonden aan de specifieke vraag en situatie in ieder huishouden.

Variatie in leefsituatie: Tenslotte is er sprake van een grote mate van variatie in de situatie waarin huishoudens verkeren. Bijvoorbeeld de huishoudenssamenstelling, het type woning en de aanwezigheid van huisdieren maken dat de variatie in huishoudelijk werk groot is.

Deze grote variatie in omvang, taakverdeling, werkmethoden en leefsituatie kan niet worden benaderd door een professionele hulp een aantal huishoudelijke activiteiten te laten verrichten in een laboratoriumsituatie. Voor het op een standaardwijze schoonmaken van bijvoorbeeld kantoren behoort dit tot de mogelijkheden, in een privé-huishouden leidt een dergelijke werkwijze echter tot schijnexactheden. Een alternatief zou zijn de tijdsbesteding te meten van professionele hulpen in verschillende huishoudens. Dit stuit echter op een aantal praktische bezwaren. Het belangrijkste bezwaar van deze methode is dat om tot enigszins betrouwbare gegevens te komen een groot aantal professionele hulpen ingehuurd zouden moeten worden, die in een groot aantal huishoudens gedurende een week hun tijdsbesteding zouden moeten bijhouden.

Het voordeel van de methode om uit te gaan van tijdsbestedingsgegevens van huishoudens zelf is dat gebruik kan worden gemaakt van een landelijk representatief tijdsbestedingsonderzoek. Aangevuld met in het kader van dit project verzamelde tijdsbestedingsgegevens levert dit een dataset op die meer rekening houdt met de hiervoor gesignaleerde variabiliteit van huishoudelijk werk in de verschillende situaties.

In het volgende nummer zal worden ingegaan op de methode van dataverzameling.

(Mevr. ir. T. van den Esschert/Mevr. dr.ir. S. Zwart, Sectie Huishoudstudies Wageningen UR)

N.B.

Het hier besproken project van de Universiteit van Wageningen dient niet te worden verward met het door het PIV geïnitieerde en door het TNO uitgevoerde project Standaardisering Schadeberekening Huishoudelijke Arbeid bij Letselschade (Zie PIV-Bulletin 1999/8, p. 4/5). Wèl is er geregeld over en weer contact, omdat mag worden verwacht dat beide projecten elkaar goed kunnen aanvullen.

print pagina.

Bulletin 2000, 1 Ernstig letsel bij jonge kinderen (Bewerkt door J.J. van Leeuwen, Goudse)

Een kind valt thuis van de trap en komt ongelukkig terecht. Ernstig hersenletsel is het gevolg. Behoudens de rechten uit de AWBZ e.d. staan de ouders er in financiële zin alleen voor.

Het kind van de burel rent over straat achter een bal aan en raakt de zijkant van een juist passerende en rustig rijdende auto. Het letsel is even ernstig als uit het eerstgenoemde voorbeeld.

In beide gevallen zijn de gevolgen voor kind en ouders op korte en lange termijn bijzonder ingrijpend, ook op het financiële vlak en is het letsel een gevolg van een eigen 'misstap' van het kind.

In het tweede voorbeeld is de eigenaar van de auto echter risicoaansprakelijk. Alle schade zal derhalve door de betreffende verzekeraar worden vergoed.

Het verschil in uitkomst is al moeilijk aan de ouders uit te leggen, maar de eerste aanpak en verdere organisatie van deze ingrijpende en complexe kwesties vragen veel aandacht.

Met betrekking tot de afwikkeling van deze categorie schaden is het model waarlangs de schaderegeling plaatsvindt of, beter gezegd, het ontbreken daarvan een belangrijk gegeven.

In het bijzonder bij ernstig letsel komt het erop aan steeds de juiste stappen te nemen. De discussie behoort niet te gaan over de omvang van deze (doorgaans zeer forse) schaden, maar over het juiste proces en de daarin steeds te nemen belangrijke beslissingen.

Een werkgroep van het PIV heeft de vele vragen die in de praktijk opkomen bij de afhandeling van deze ernstige schadegevallen in studie. Uit de inventarisatie van de problemen blijkt dat ouders vaak geen raad weten met de grote hoeveelheid spelers in het veld (inclusief medici), het aanvragen en wachten op subsidies/voorschotten, te nemen beslissingen inzake thuisopvang/verpleging enz. De aanpak van verzekeraars en belangenbehartigers is niet eenduidig en niet transparant.

Het is niet toevallig dat er de laatste tijd bij symposia en andere gremia aandacht wordt gevraagd voor het fenomeen ernstig letsel bij kinderen. Dit geldt eveneens voor de vraag wie de regie van het schaderegelingsproces op zich moet nemen.

Vanuit de werkgroep van het PIV wordt op deze discussie aangestuurd. Naar het oordeel van de werkgroep kan de oplossing worden gevonden in het regelen middels (onafhankelijk?) case c.q. care management.

Deze inzet van deskundigen dient onmiddellijk na het ongeval plaats te vinden (mogelijk te regelen via de traumacentra).

Wie het meest voor deze rol in aanmerking komt is thans onderwerp van discussie. Een bijbehorend schaderegelingsprotocol zal meer sturing geven.

Er is nog veel te beslissen en te doen, maar het is een uitdaging voor alle betrokken partijen hier inhoud aan te geven.

print pagina.

Bulletin 2000, 1 Over onze sites (Bewerkt door Mevr. mr. R.J.S. Ansenk, PIV)

Onze openbare site, bereikbaar op www.stichtingpiv.nl, is inmiddels ook in 3 vreemde talen (Engels, Duits en Frans) te bezichtigen. In de toekomst zal deze site nog verder worden uitgebreid.

Indien u als PIV-deelnemer nog niet bent aangemeld bij de PIV-Infosite, kunt u (via de PIV-contactpersoon bij uw bedrijf) een aanmeldingsformulier bij het PIV opvragen.

Het is schadebehandelaars-/regelaars ook toegestaan om thuis een aansluiting te realiseren, wij moedigen dat zelfs aan!

Alle deelnemers van de Infosite zijn inmiddels ingeschreven in de e-mailgids. Wijzigingen kunnen door de deelnemers zelf worden aangebracht met behulp van de mutatiecode. Indien een schadebehandelaar-/regelaar het bedrijf verlaat, dient de PIV-contactpersoon dit aan het PIV door te geven, zodat de desbetreffende persoon uit de gids kan worden verwijderd.

Een KOP-commissie (Kennis Overleg PIV) houdt zich o.a. bezig met de verdere invulling van de PIV-schil. Regelmatig zal nieuwe, relevante vakinformatie op de PIV-Infosite verschijnen.

Indien u tips heeft om de PIV-Infosite te verbeteren, verzoek ik u dit aan te geven in de ideeënbus (rubriek 'Contact').

N.B.:

De volgende oproep, opgenomen in onze nieuwsgroep 'Letsel', willen wij onder uw aandacht brengen:

Bulletin 2000, 1 Tijd heelt alle wonden? (Bewerkt door Mr. A.J. Schoonen, Achmea Personenschade)

Een verslag van het Audalet-symposium Valse start na ongeval; Wie voert de regie van het herstel?

Op 29 november 1999 werd in Zeist het jaarlijkse Audalet-symposium gehouden. In zijn openingswoord gaf de dagvoorzitter, prof. mr. J. van Londen (Ombudsman Schade), aan dat per jaar enkele tientallen schriftelijke klachten betrekking hebben op de regeling van personenschade. Het valt de Ombudsman daarbij op dat verzekeraars zich niet houden aan hun eigen regels, bijv. de regel dat het slachtoffer regelmatig op de hoogte wordt gesteld van de stand van zaken.

De vraag, of er in geval van ernstig letsel behoefte is aan een regisseur van het schaderegelingsproces, stond centraal tijdens het symposium. Elke inleider heeft deze vraag vanuit zijn of haar eigen positie in het veld behandeld.

De medische invalshoek

Dr. J.B. Bakker was het eerst aan de beurt. In het dagelijks leven is Bakker directeur van het Delta Psychiatrisch Ziekenhuis. De psychiater ging vooral in op de mogelijke psychiatrische gevolgen van een ongeval, de ellende na het ongeval en een langdurig en slepend schaderegelingsproces. In de psychiatrie wordt voor de diagnostiek gebruik gemaakt van een classificatiesysteem. Momenteel wordt hiervoor veelal de DSM IV gebruikt. Eén van de psychiatrische ziektebeelden is het Posttraumatisch Stress-Syndroom (PTSS). De ontwikkeling van een PTSS bij het slachtoffer kan na een verkeersongeval voorkomen. Kenmerken hiervoor zijn o.a. verhoogde prikkelbaarheid, afstomping,

vermijding van associaties en herbelevingen. Bakker gaf aan dat een vroegtijdige herkenning van een PTSS bij het slachtoffer belangrijk is voor het verdere verloop van het herstel- en schaderegelingsproces. Hierbij is de interventie van een psychiater (als behandelend arts of als neutraal deskundige) van belang.

Na de benadering vanuit de psychiatrie was het de beurt aan drs. C. Mittendorff, directeur van het Instituut voor Psychotrauma. In diens inleiding werd vooral aandacht besteed aan de benadering van het slachtoffer, zowel vanuit de verzekeraar als de belangenbehartiger. Fouten bij de benadering van het slachtoffer kunnen fataal zijn voor de schaderegeling. Enkele voorbeelden:

het slachtoffer krijgt de schuld aan het ontstaan van het ongeval;

het slachtoffer wordt niet als zodanig erkend en het letsel wordt gebagatelliseerd;

er worden te hoge verwachtingen gewekt.

In de visie van Mittendorff heeft degene met het hoogste financiële belang de regie over het proces. Daarbij haalde hij als voorbeeld aan de manier waarop door luchtvaartmaatschappijen tegenwoordig vliegcrashes worden afgehandeld.

Het slachtoffer en de verzekeraar

Namens de slachtoffers voerde mevrouw drs. M. de Neeve, directeur van Slachtoffer hulp Nederland, het woord. Binnen Slachtoffer hulp zijn 1.500 vrijwilligers actief, die jaarlijks ongeveer 23.000 verkeersslachtoffers opvangen. Door de medewerkers kan praktische hulp worden verleend, bijv. het invullen van formulieren en het meegaan naar de rechtbank. Daarnaast worden de slachtoffers begeleid bij emotionele problemen. Wanneer specialistische hulp noodzakelijk is, wordt doorverwezen. Dit kan in het kader van schaderegeling naar een advocaat zijn. Mevrouw De Neeve gaf aan dat slachtoffers behoefte hebben aan erkenning, begrip en duidelijkheid. Deze begrippen dienen dan ook de kernbegrippen van het schaderegelingsproces te zijn. Slachtoffers hebben behoefte aan een vertrouwenspersoon, een regisseur die op de hoogte is van alle ins en outs. Slachtoffer hulp biedt zich uitdrukkelijk aan om de regie van de schaderegeling van de grond te krijgen.

De heer Th. Woudstra nam het estafettestokje van mevrouw De Neeve over. Hij is manager van Achmea Personenschade. Woudstra legde vooral de nadruk op een procesmatige aanpak van de letselschaderegeling, waardoor een verzekeraar in staat is binnen een relatief korte periode (één jaar) het merendeel van de letselschades te regelen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen herstelbaar en niet-herstelbaar letsel. Bij de benadering door de verzekeraar van het schaderegelingsproces staan aandacht voor het slachtoffer, snelheid en oplossingsgericht denken centraal. Woudstra gaf een aantal knelpunten in het proces weer, zoals de cultuuraspecten (hulpbehoevendheid in plaats van zelfstandigheid), hoge verwachtingen en langdurige discussies, vooral in geval van niet-objectiveerbaar letsel.

Afgesloten werd met de vraag wie de regie heeft. Het slachtoffer en de verzekeraar.

Voor het slachtoffer is het de weg naar zelfstandigheid. De verzekeraar is de financier van de schaderegeling.

De wetenschapper en de belangenbehartiger

Na de lunch schetste Prof. J. van Steenberge (Rector van de Universitaire Instellingen Antwerpen) aan de hand van cartoons het beeld van de personenschaderegeling: veel papier, ongelijke partijen en slimme trucjes. De Belgische spreker hield het publiek voor dat de schaderegeling dient te zijn gericht op herstel en het bieden van oplossingen voor de situatie waarin het slachtoffer door het ongeval is terechtgekomen. Die oplossingen kunnen worden gevonden in medische en situationele hulp. De regisseur is in de visie van Van Steenberge een octopus (acht kenmerken) en dat is meer dan een schaap met vijf poten.

Ook de belangenbehartiger kwam aan het woord in de persoon van mr. D. Wachter (advocaat bij Kennedy Van der Laan Advocaten). In zijn inleiding ging Wachter in op de ontwikkelingen in

Engeland. Enerzijds de ontwikkeling ingezet door de commissie Woolf (nieuwe procedureregels die tevens invloed hebben op de preprocesuele fase) en anderzijds het aanbieden van een breed zorgpakket aan cliënten door grote (gespecialiseerde) advocatenkantoren. Wachter poneerde de stelling dat het slachtoffer onder omstandigheden recht heeft op extra ondersteuning in het schaderegelingsproces. Deze extra ondersteuning kan niet worden gegeven door de belangenbehartiger. Die is immers opgeleid om de juridische belangen te behartigen en is ook te duur voor deze taak. Als regisseur ziet Wachter een onafhankelijk persoon of instantie.

De werkgever en de filosoof

Er zijn werknemers die regelmatig in aanraking komen met traumatische ervaringen, bijv. ambulancepersoneel of brandweerlieden. Ook personeel van de Wegenwacht kan tot deze groep worden gerekend. De ANWB heeft hiervoor een specifiek programma ontwikkeld: Waar je nooit aan went .

In haar inleiding ging mevrouw mr. S.M.A.J. den Ouden - Huijgen (directielid bij de ANWB) nader in op dit herstelprogramma, waarin centraal staat dat de werkgever de regisseur van het herstel is. De belangrijkste les naar aanleiding van dit traumaprogramma is dat traumazorg helpt. Deze ervaringen past de ANWB ook toe bij de andere rol: hulpverlener en belangenbehartiger. De regisseur moet voor de belangen van het slachtoffer opkomen. Deze taak kan dan ook niet door de verzekeraar worden vervuld.

De heer H. Geurst (Andriessen & Geurst Expertises) was de hekkensluiter van de inleiders. De spanning tussen filosofie en praktijk. In zijn inleiding ging Geurst dieper in op de voorwaarden die aan een goed schaderegelingsproces moeten worden gesteld; deskundigheid van de spelers op het veld en een goede communicatie. Dit is nog geen voorwaarde om conflicten te vermijden. Conflicten zijn inherent aan het proces. Het is wèl zaak dat deze verschillen van inzicht transparant worden gemaakt. Dan kan naar een oplossing worden toegewerkt. Naast de deskundige spelers op het veld ziet Geurst geen ruimte voor een regisseur, tenzij het een exceptionele situatie betreft. Geurst verwacht meer resultaat van het inzichtelijk maken van het schaderegelingsproces en het maken van afspraken.

Omdat de sprekers zich keurig hielden aan de beschikbare tijd, was er voldoende ruimte voor discussie en het beantwoorden van vragen.

Centraal stond de vraag of er behoefte is aan een regisseur ten behoeve van het slachtoffer. Veel personen en instanties werden geopperd: de verzekeraar, de belangenbehartiger of een onafhankelijk persoon, om maar eens wat voorbeelden te noemen. De gemeenschappelijke noemer was wèl dat men voor het Nationaal Platform Personenschade (NPP) een taak zag weggelegd om dit idee verder gestalte te geven.

Even na vijven kon een tevreden dagvoorzitter het symposium sluiten.

print pagina.

Bulletin 2000, 1 Studiedag Kerckebosch Proportionele aansprakelijkheid (Bewerkt door Mr. S. Grolleman, Aegon)

Proportionele aansprakelijkheid: het toekennen van gedeeltelijke schadevergoeding in bepaalde gevallen van onzeker causaal verband. Dit was het onderwerp van de door Studiecentrum Kerckebosch op 2 december 1999 georganiseerde studiedag. Dagvoorzitter prof. mr. J. Spier (advocaat-generaal bij de Hoge Raad) begeleidde de deelnemers en de sprekers door het goed gevulde programma. De sprekers, waaronder voor- en tegenstanders van de leer van de proportionele

aansprakelijkheid hielden lezingen over het begrip proportionele aansprakelijkheid, over de voor- en nadelen van toepassing hiervan en ook over de toepassing hiervan in het buitenland.

Over de gehouden lezingen kunt u hierna lezen. Het betreft een weergave van enige hoofdelementen uit de verschillende lezingen. Volledige weergave van een dergelijke dag is niet mogelijk.

Als eerste voerde prof. mr. T. Hartlief (Rijksuniversiteit Leiden) het woord met een introductie tot het begrip proportionele aansprakelijkheid. In zijn betoog zette Hartlief de 'oude' alles of niets-benadering naast de 'nieuwe' proportionele benadering.

Hij benoemde eerst de pijlers van het aansprakelijkheidsrecht die mogelijk kunnen worden 'aangetast' door de nieuwe benadering. Dit zijn:

er is alleen aansprakelijkheid als er schade is

er moet sprake zijn van een conditio sine qua non -verband tussen de gemaakte fout en de schade; en

er is aansprakelijkheid voor zover de schade door de laedens is veroorzaakt.

Deze pijlers kunnen voor een gelaedeerde tot bewijsproblemen leiden.

In de klassieke situatie komt onzekerheid over het causale verband tussen de gemaakte fout en de schade naar voren in de volgende vragen: Is er wel schade? en Is er wel conditio sine qua non? Een eiser moet met een redelijke mate van waarschijnlijkheid aantonen dat het vereiste causale verband tussen de aansprakelijkheid scheppende gedraging en de schade bestaat. In bepaalde gevallen wordt de onzekerheid met betrekking tot het bestaan van het causale verband afgewenteld op de aansprakelijke partij. In de klassieke situatie gebeurde dit door: bewijslastomkering, alternatieve causaliteit (6:99 BW), bij schending verkeers- en veiligheidsnormen is causaliteit in principe gegeven, onzekerheid over tijdstip intreden van de schade is afgewenteld op de werkgever (Cijssouw/De Schelde I).

Een alternatieve manier voor het omgaan met deze onzekerheid is de proportionele benadering. In deze benadering wordt de onzekerheid met betrekking tot het bestaan van het causale verband omgezet in een percentage dat weergeeft in welke mate er wel causaal verband aangenomen dient te worden. Hartlief noemde ter bepaling van de percentages de volgende mogelijkheden:

Bij beroepsaansprakelijkheid: vergoeding ter zake van verlies van een kans, d.w.z. hoe groot is de kans dat, indien de fout niet was gemaakt, de schade niet zou zijn ontstaan?

Bij medische aansprakelijkheid: wat zou er zijn gebeurd bij tijdige diagnose of juiste informatie?

Bij toxische veroorzaking: overeenkomstig de kans dat de vergiftiging de individuele schade heeft veroorzaakt.

Bij productaansprakelijkheid: het marktaandeel van de aangesproken producent.

Bij werkgeversaansprakelijkheid: de kans dat de fout de schade heeft veroorzaakt.

Vanuit de dogmatiek komt de volgende kritiek naar voren ten aanzien van de proportionele aansprakelijkheid:

Is er nog wel sprake van conditio sine qua non-verband?

Hoe zit het met de rechtsplicht van volledige vergoeding?

Daarnaast is er nog andere kritiek op het gebruik van de proportionele aansprakelijkheid:

Hoe wordt de omvang/kans op schade bepaald?

Het risico van het gebruik van statistische gegevens;

Het gevaar van wetenschappelijke hocus-pocus; en

Het nodigt uit tot het wijzen van bemiddelende vonnissen.

Mr. Chr. H van Dijk (Kennedy Van der Laan Advocaten) sprak over de stand van de rechtspraak in Nederland bij fouten van artsen en advocaten en ging eerst in op het leerstuk van het verlies van een kans. Een kans heeft volgens Van Dijk een waarde die op geld waardeerbaar is. Het verlies van een kans kan aldus worden aangemerkt als vermogensschade. Het leerstuk van het verlies van een kans is bedoeld voor uitzonderingen. Als basistoepassing dient, aldus Van Dijk, de klassieke leer toegepast te worden en alleen wanneer deze niet voldoet kan men de proportionele benadering kiezen. Tevens staat of valt de toepassing van het verlies van een kans met een goede redenering terzake van het bepalen van de kans.

In het kort werd de jurisprudentie terzake het verlies van een kans door medische fouten doorlopen:

Hof Amsterdam 4 januari 1996, NJ 1997, 213 (Wever/de Kraker c.s.);

Rechtbank Middelburg 11 maart 1998 NJ 1999; 41;

Rechtbank Amsterdam 28 oktober 1998 (Brinkman/Stork); en

Geschillencommissie Ziekenhuiswezen 24 maart 1998)

en de jurisprudentie op dit gebied bij beroepsfouten van advocaten:

Rechtbank Utrecht 28 oktober 1942, NJ 1943, 231;

Rechtbank Zwolle, Advocatenblad 1995, p. 341;

Hof 's-Gravenhage 10 april 1996, A&V 1997, 132; en

Hoge Raad 24 oktober 1997, NJ 1998, 257).

De uitspraak van de Kantonrechter te Middelburg van 1 februari 1999 (Schaier/de Schelde) diende als uitgangspunt voor de lezing van prof.mr. G.E. van Maanen (Rijksuniversiteit Limburg). Van Maanen is principieel tegenstander van de proportionele causaliteit. Hij vindt dat de vraag naar het primaire causale verband met een ja of nee beantwoord dient te worden en niet met: een beetje causaal verband, net zo min als je een beetje zwanger kan zijn.

Van Maanen benoemt de onzekerheid in deze casus, waar de Schelde in de hoedanigheid van werkgever door de erven van Schaier aansprakelijk is gesteld, als één externe blootstelling (het asbest) en één eigen risicovolle blootstelling (het roken). De vraag is dan of er sprake is van (voldoende) causaal verband tussen de blootstelling aan asbest en de geconstateerde longkanker. Deze vraag betreft de primaire causaliteit en dient volgens Van Maanen met ja dan wel met nee te worden beantwoord.

In het door de kantonrechter gebruikte deskundigenrapport treft Van Maanen de volgende door de kantonrechter overgenomen redeneerfout aan: eerst wordt wel causaal verband aangenomen tussen de asbest en de longkanker en vervolgens hanteren de deskundigen toch een kanspercentage (26%). Tevens komt Van Maanen tot de conclusie dat de kantonrechter de vaststelling op individueel niveau heeft genegeerd.

Van Maanen heeft nog de volgende bezwaren tegen proportionele schadevergoeding op basis van een kanspercentage:

Causaal verband moet worden bewezen, zodat de vraag met 'ja' of 'nee' moet worden beantwoord en niet met 'misschien';

Is er sprake van vervuiling van de dogmatiek van art. 6:162 BW?;

Het ene slachtoffer krijgt te veel, het andere te weinig.

Daarom dient volgens Van Maanen naar alternatieven te worden gezocht. Van Maanen noemt als voorbeelden voor deze alternatieven:

Collectief regres door ziektekostenverzekeraars betrokken bij slachtoffers met dezelfde aandoening op basis van een bepaald kanspercentage; en

Schadefondsen t.b.v. individuele slachtoffers, billijke vergoedingen immateriële schade en billijke vergoeding nabestaanden.

Mr. A.J. Van (Beer Advocaten) besprak de rol van statistische gegevens bij het bepalen van de proportionele causaliteit en hij waarschuwde voor onoordeelkundig gebruik van epidemiologische gegevens. Proportionering dient plaats te vinden op basis van de concrete omstandigheden van het geval, niet aan de hand van algemene statistische gegevens. Zijns inziens dient een rechter percentages die in deskundigenrapporten worden genoemd, gebaseerd op genoemde soort gegevens, niet zonder meer over te nemen, doch eerst nog juridisch te toetsen. Het is dus niet zo dat het in een deskundigenrapport genoemde percentage van kans op een causaal verband eenzelfde percentage aansprakelijkheid oplevert.

De epidemiologische causaliteit is een abstracte en feitelijke causaliteit, in tegenstelling tot de juridische causaliteit die een concrete, normatieve causaliteit is. Een rechter kan dus niet, zoals de kantonrechter in de zaak Schaier/de Schelde, de proportionele causaliteit bepalen door overname van het in het deskundigenrapport genoemde epidemiologisch vastgestelde percentage.

De Belgische casuïstiek van verlies van een kans werd beschreven door prof.dr. M.G. Faure (Universiteit van Maastricht). In België is toepassing van deze vorm van proportionele aansprakelijkheid al ingeburgerd. Het verlies van een kans wordt als schade aangemerkt welke voor vergoeding in aanmerking komt. Voorwaarden voor toepassing zijn de volgende elementen: het verlies van de kans moet vast staan, de kans moet reëel zijn, en de kans moet een bepaalde ernst hebben.

Naast toepassing in het wettelijk aansprakelijkheidsrecht wordt de redenering van het verlies van een kans ook toegepast in contractuele situaties. In de praktijk wordt veelal primair integrale schadevergoeding gevorderd en subsidiair verlies van een kans.

De waarde van een kans wordt berekend door de probabilliteit (waarschijnlijkheid) te vermenigvuldigen met de waarde van de gerealiseerde kans. De raming van de probabilliteit dient niet aan de hand van de algemene statistiek, maar aan de hand van het individuele geval bepaald te worden.

Prof. W.V.H. Rogers (University of Nottingham) sprak over het onzeker causale verband in het Engelse recht. Als de balans van waarschijnlijkheid dat de schade het gevolg is van de fout van de laedens meer dan 50% is, zal in het Engelse recht volledige toerekening plaatsvinden. Blijft dit percentage hieronder, dan zal in het geheel geen causaal verband aangenomen worden. Een verwijzing naar het Amerikaans recht levert een ander beeld op: blijft het percentage 'probability' onder de 50%, dan wordt daar het percentage gehanteerd dat specifiek is vastgesteld, is het percentage meer dan 50%, dan zal volledige toerekening plaats vinden.

Prof.mr. A.J. Akkermans (Vrije Universiteit Amsterdam), die het gebruik van de proportionele aansprakelijkheid propageert, geeft aan dat deze leer dient als noodoplossing, voor die gevallen waarin je bepaalde dingen niet kunt weten en er toch een beslissing genomen dient te worden. Bijvoorbeeld in de zaak Schaier/De Schelde staat niet vast dat de asbest als oorzaak van de longkanker is aan te merken: dit kan de asbest zijn, dit kan het roken zijn, maar het kan ook de combinatie van beiden zijn. Hij stelt dat de toegepaste methodiek van proportionele bepaling de primaire causaliteit (de conditio sine qua non) betreft en uitdrukkelijk geen toepassing van schadetoerekening is.

Al met al werd een bont palet van meningen ten gehore gebracht door deskundige sprekers. Of de proportionele aansprakelijkheid vaste voet aan de grond gaat krijgen, in welke vorm en op welke gebieden zijn vragen die niet beantwoord zijn, noch konden worden. De tijd zal dit moeten leren.

print pagina.

Bulletin 2000, 1 Actualiteiten (Bewerkt door Mr. F.Th. Kremer, Stichting PIV)

WAO-Regresconvenant

Momenteel worden pogingen ondernomen om met het GAK uit de impasse te komen inzake de berekeningen van WAO-regresclaims. U zult hier binnenkort over horen. Deze discussies over de methodiek van berekeningen slaan echter alleen op oude zaken (waarbij een AAW-component speelt). WAO-regresclaims van het GAK inzake na 1 januari 1998 ontstane ongevallen kunnen dus gewoon worden afgewerkt.

Binnenkort zullen nadere gegevens bekend worden over een aangepaste afkoopformule. Tot die tijd wordt u echter aangeraden gebruik te maken van de 'oude' afkoopformule. Over de meest actuele componenten daarvan zult u binnenkort door het Verbond van Verzekeraars nader worden geïnformeerd.

Bulletin 2000, 1 Agenda

09-02-2000 NRL-congres (Nederlands Rekencentrum Letselschade), Belastingplan 2001: halen of betalen bij personenschade? Ons redactielid, C. Visser, zal hieraan een bijdrage leveren.

Info: W. Lups, 030 - 230 44 90.